

України»: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 року № 219-р // Офіційний вісник України. – 2016. – № 26. – Ст. 1047.

4. Проект Закону про внесення змін до Закону України «Про бібліотеки і бібліотечну справу» від 02.02.2021 № 5002. База даних «Законотворчість»/ ВР України. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=70982

Ключові слова: підвищення кваліфікації, бібліотечні працівники, дистанційне навчання.

Ключевые слова: повышение квалификации, библиотечные работники, дистанционное обучение.

Key words: advanced training, library workers, distance learning.

СТЕФАНЧИШЕНА ТЕТЯНА МИХАЙЛІВНА

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
завідувач інформаційно-бібліографічного відділу наукової бібліотеки*

ДОСВІД УПОРЯДКУВАННЯ ДЖЕРЕЛ РЕЛІГІЙНОГО ЗМІСТУ У БІБЛІОГРАФІЧНИХ ВИДАННЯХ

Наукова бібліотека Національного університету «Одеська юридична академія» протягом кількох років працює над проектом – бібліографічним покажчиком, у якому буде надано інформацію про найцінніші видання релігійного спрямування, які вміщує фонд бібліотеки. З метою вибору критерію, за яким буде розміщено матеріал, цікавим є ознайомлення із подібними бібліографічними виданнями, які було укладено у різні періоди.

Залежно від об'єктів, методів і критеріїв, покладених в основу бібліографування, бібліографічні видання поділяються на види. Як зазначає Н. Мельник, «вибір дослідником кваліфікаційної схеми визначається метою і завданнями, складом, характером джерельної бази» [1, с. 531]. В залежності від перелічених обставин, бібліографічні видання можуть бути науково-допоміжними та рекомендаційними; за хронологічним критерієм їх поділяють на поточні та ретроспективні, що враховують усі друковані видання або найбільш істотну її частину за значний період часу, та проспективну; в залежності від видів документів, що бібліографуються, їх поділяють на бібліографію книжкових, періодичних та інших видань; також існує їх класифікація за галузевим критерієм тощо.

Одним із перших проектів щодо систематизації інформації про релігійні книги, надруковані російською мовою, є «Покажчик російських книг і брошур з богословських наук», укладений у 1891 році, і каталог видань 1908 року О. О. Лебедева з російської богословської літератури 1888–1892 років [2].

У 1918–1990 роках з ідеологічних причин систематизація інформації про видання релігійної тематики практично не проводилася.

Починаючи з 90-х років ХХ століття, такі видання набули поширення, при цьому матеріал, який бібліографується, називають по-різному: «духовна література», «богословська література», «церковно-релігійна» література та ін.

За масштабами упорядкування документів, які бібліографуються, заслуговує на особливу увагу спеціалізований бібліографічний покажчик Г. Л. Андреева та О. М. Троїцького, який містить бібліографічний огляд християнських періодичних видань, що вийшли російською мовою, а також масонських, релігійно-філософських книг, виданих протягом ХІХ–ХХ століть. [3]. Джерела проанотовані та супроводжуються коротким історичним оглядом на підставі інформації, розміщеної в енциклопедичному словнику «Християнство», виданому в 1995 році. У 1998 році в Нью-Йорку було опубліковано доповнене видання цього покажчика [4].

Поширеними серед покажчиків з літератури релігійної тематики є каталоги періодичних видань. Так, у 1915 році в Празі було опубліковано працю М. М. Лісовського «Російська періодична преса 1703–1900 років», в якому, згідно хронологічного критерію, розміщено відомості про пресу Російській імперії. Окремим блоком представлено дані про періодичні видання релігійної тематики.

У 1958 році співробітники бібліотеки Державної бібліотеки ім. М. І. Салтикова-Щедріна реалізували проект із систематизації даних про періодичні видання 1901–1916 років. Це видання є хронологічним продовженням вищезазначеного видання М. М. Лісовського і охоплює усі російськомовні періодичні видання, починаючи з другої половини ХVІІ століття [5], у тому числі релігійного змісту. Критерієм розміщення документів у покажчику обрано алфавітний принцип. У 2002 році А. О. Бойко систематизував інформацію з церковної православної преси, що видавалася в Україні у 1900–1917 роках [6]. У 2005 році Є. В. Летенков уклав покажчик, присвячений релігійній періодиці, зокрема щодо губернських, обласних, єпархіальних та військових відомостей, що видавалася в Російському імперії в ХІХ столітті. В основу побудови матеріалу покладено географічний критерій [7].

Отже, наукова бібліотека Університету долучилася до наукових розробок, які здійснюють окремі науковці та бібліотеки, щодо систематизації інформації про джерела релігійного змісту, і є сподівання, що такі напрацювання будуть корисними для дослідників та широкого загалу читачів.

Список використаної літератури:

1. Мельник Н. Бібліографічні матеріали релігійних діячів в українських виданнях кінця ХІХ – початку ХХІ ст. як частина електронного ресурсу українського біографічного архіву / Н. Мельник // Наукові праці Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського : зб. наук. пр. – Київ, 2006. – Вип. 11. – С. 531–541.

2. Хиловская Е. Библиография богословской литературы / Е. Хиловская, А. П. Мелешко // Православная энциклопедия. – URL: <https://www.pravenc.ru/text/149151.html>
3. Христианские периодические издания на русском языке : библиографический обзор : в 3 т. / сост. Г. Л. Андреев, А. Н. Троицкий. – Москва : 1995.
4. Христианская периодическая печать на русском языке 1801-1917 гг : библиографический указатель : в 3 т. / сост. Г. Андреев; ред. А. Троицкий. – New York, New York : Norman Ross publishing, 1998. – Т. 1. – 1998. – 213 с.
5. Беляева Л. Н. Библиография периодических изданий России 1901-1916 : в 4 т. / Л. Н. Беляева, М. К. Зиновьева, М. М. Никифоров. – Ленинград : Гос. публ. б-ка имени М. Е. Салтыкова-Щедрина, 1958-1961: Т. 1. – 661 с.; Т. 2. – 714 с.; Т. 3. – 668 с.; Т. 4. – 1961. – 396 с.
6. Бойко А. А. Пресса православной церкви в Україні 1900–1917 рр. : Культура. Суспільство. Мораль / А. А. Бойко. – Дніпропетровськ : Дніпропетровськ. нац. ун-т. 2002. – 308 с.
7. Летенков Э. В. Губернские, областные, войсковые, епархиальные ведомости. 1838–1917. – СПб., 2005. – 147 с.

Ключові слова: галузева бібліографія, тематичні бібліографічні покажчики, релігійна література.

Ключевые слова: библиография, тематические библиографические показатели, религиозная литература.

Key words: bibliography, thematic bibliographic indexes, religious literature.

УСКОВА НАТАЛЯ КОСТЯНТИНІВНА

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
завідувач сектору наукової бібліотеки*

ФОМІНА СВІТЛАНА ОЛЕГІВНА

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
завідувач сектору наукової бібліотеки*

БІБЛІОТЕЧНІ АСОЦІАЦІЇ: ВПЛИВ НА ДІЯЛЬНІСТЬ БІБЛІОТЕК В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

Процес глобалізації зтер кордони, і всі сфери життєдіяльності людини набули мобільного характеру. Перед людством постали глобальні питання, які перевищують можливості та компетенції держави.

За визначенням В. М. Лукашевича, глобалізація являє собою комплексне геополітичне, гео економічне, геокультурне явище, яке потужно впливає на всі сфери життєдіяльності залучених у цей процес спільнот. Її можна визначити як «процес ослаблення традиційних територіальних, соціокультурних, державно-політичних і економічних бар'єрів, які ізолюють народи один від одного і, поряд з цим, оберігають їх від неупорядкованих зовнішніх впливів» [1, с. 15].